

Dinimize dönün ifadesindeki şüpheyeye cevap

Dinimize dönün ifadesindeki şüpheyeye cevap.

Yüce Allah şöyle buyurur:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِي
مِلَّتِنَا؟

Kâfirler peygamberlerine: “Ya bizim dinimize dönersiniz, ya da biz sizi kesinlikle ülkemizden sürüp çıkarırız” dediler. İbrahim Sûresi, 13. âyet

Akla Gelen Soru

Âyette geçen “**dinimize döneceksiniz**” ifadesi ilk bakışta şöyle bir soruyu akla getirebilir:

Peygamberler, peygamberliklerinden önce kavimlerinin bâtil dini üzerinde miydiler ki kendilerine “Dinimize geri dönün!” denilmiştir?

Fahreddin er-Râzî Hazretleri bu soruya altı yönden cevap verir:

Birinci Cevap: Kavimlerinin Yanlış Zannı

Peygamberler o memleketlerde doğmuş, o toplumların içinde yetişmişlerdi. Peygamberlikle görevlendirilmeden önce kavimlerinin bâtil inançlarını açıkça tenkit etmiyor ve onlarla sert bir mücadeleye girişmiyorlardı.

Bu sebeple kavimleri, peygamberlerin de kendileriyle aynı inanca sahip olduklarını zannetmiş olabilirler. Peygamberler tebliğ başlayıp onların putlarını ve bâtil inançlarını reddedince de:

“Eskiden bizimle beraberdiniz, şimdi bize karşı çıktınız. Yeniden dinimize dönün!”

demişlerdir. Buradaki “dönmek”, hakikatte değil, kâfirlerin zannına göredir.

İkinci Cevap: Kâfirlerin Sözü Delil Değildir

Bu söz, Allah Teâlâ’nın peygamberler hakkında verdiği bir hüküm değil, kâfirlerin söylediği bir sözdür.

Kâfirlerin söyledikleri her sözün doğru olması gerekmez. Onlar, peygamberlerin daha önce

kendi dinlerinde olduğunu zannetmiş veya bilerek böyle bir ithamda bulunmuş olabilirler.

Dolayısıyla onların “dinimize dönün” demeleri, peygamberlerin gerçekten o bâtil din üzerinde olduklarını göstermez.

Üçüncü Cevap: Hitap Peygamberlere, Murat Müminlerdir

Hitap zahiren peygamberlere yönelmiş olsa da peygamberlerle beraber onlara iman eden kimseler de kastedilmiş olabilir.

Çünkü peygamberlere tabi olan insanların bir kısmı, iman etmeden önce kavimlerinin bâtil dini üzerinde bulunuyordu. Kâfirler, peygamberlerle müminleri birlikte kastederek:

“Ya sizi yurdumuzdan çıkaracağız yahut dinimize döneceksiniz!” demiş olabilirler.

Peygamberler hiçbir zaman onların bâtil dini üzerinde bulunmamışlardır. Fakat peygamberlere iman edenlerin bir kısmı, iman etmeden önce kavimlerinin dini üzere bulunmuş olabilir.

Hitap topluluğun tamamına yöneltilmiş, ifade ise çoğunluğun durumuna göre kurulmuştur. Bu sebeple “dinimize döneceksiniz” denilmiştir.

Dördüncü Cevap: “Dönmek” Değil, “Olmak”

Keşşâf sahibi Zemahşerî’nin açıklamasına göre Hâşâ! Mesele asla böyle değildir. Buradaki “dönmek” ifadesinden maksat, onların dinine yeniden dönmek değil, **o dine girmek ve o hâle gelmektir.**

Arapçada **‘âde**, yani “döndü” fiili, yalnızca daha önce bulunulan bir hâle geri dönmek manasında kullanılmaz. Bazen **sâra**, yani “oldu, bir hâle geldi” manasında da kullanılır.

Nitekim Araplar:

Mâ ‘udtu erâhu: “Artık onu göremez oldum.”

‘Âde lâ yükellimuni: “Artık benimle konuşmaz oldu.”

Mâ ‘âde li-fülânin mâlün: “Falan kimsenin artık malı kalmadı.” derler.

Bu örneklerde “dönmek” değil, bir hâle gelmek ve yeni bir durumun meydana çıkması kastedilmektedir. Buna göre âyetin manası:

“Ya sizi yurdumuzdan çıkaracağız yahut bizim dinimize gireceksiniz.” şeklindedir.

Beşinci Cevap: Önceki Bir Şeriata Mensubiyet

Peygamberler, peygamberlikle görevlendirilmeden önce kendilerinden önceki bir peygamberin hak şeriatına bağlı bulunmuş olabilirler.

Daha sonra Allah Teâlâ o eski şeriatın bazı hükümlerini neshederek kendilerine yeni bir şeriat vahyetmiş olabilir. Kavimleri ise zamanla bozdukları veya tahrif ettikleri eski anlayışları üzerinde kalmış olabilirler.

Bu durumda kavimlerinin “Eski hâlinize dönün!” demeleri mümkün olsa da bu, peygamberlerin küfür veya şirk üzerinde bulunduğu anlamına gelmez.

Altıncı Cevap: Eski Sessizliğinize Dönün

“Dinimize dönün!” sözünün şu manaya gelmesi de mümkündür:

“Peygamberlik iddiasında bulunmadan önceki hâlinize dönün. Dinimizi kötülemeyin, putlarımızı tenkit etmeyin, inançlarımıza saldırmayın ve bizi kendi hâlimize bırakın!”

Yani kâfirlerin asıl istediği, peygamberlerin bâtil dine girmeleri kadar tebliği bırakmaları, susmaları ve eski sakin hâllerine dönmeleriydi.

Netice

Âyetteki “dinimize dönün” ifadesi, peygamberlerin daha önce küfür veya şirk üzerinde olduklarını göstermez.

Bu ifade ya kâfirlerin yanlış zannına, ya peygamberlere tabi olan müminlere, ya Arapçadaki “olmak” manasına yahut peygamberlerin tebliğden önceki sessiz hâllerine dönmelerini istemelerine hamledilir.

Bütün bu açıklamalarla mesele anlaşılır ve ortaya atılan şüphe ortadan kalkar. En doğrusunu Allah bilir.